

Gedeputeerde Staten provincie Overijssel
Dhr. L van den Bosch
NDR RES 2.0 Twente
Postbus 10078
8000 GB ZWOLLE

Eveneens gestuurd per mail restwente@overijssel.nl

Losser 17 maart 2023

Zienswijze NRD Regionale Energie Strategie (RES) Twente

Mijne Dames, Heren,

Bij deze onze zienswijze op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau RES Twente.

Zoals in de stukken te lezen, gaat het opstellen van een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) vooraf aan het opstellen van een MER. In de NRD staat wat er in het MER wordt onderzocht en hoe dat gebeurt. Het opstellen van een Milieueffectrapport (MER) is noodzakelijk om te komen tot de RES Twente 2.0. Een milieueffectrapport (MER) brengt de gevolgen voor het milieu in kaart, voordat er een besluit wordt genomen over de uitvoering van maatregelen of plannen. De publicatie van de NRD vormt de start van de MER-procedure voor de RES Twente 2.0.

Proces en tijdpad!

In principe had al voor de RES 1.0 een MER opgesteld dienen te worden. Nu gaat dit dus gebeuren voor de RES 2.0 en wij citeren: **“Het planMER zal als onderbouwing dienen voor besluiten die in de RES Twente 2.0 zullen worden vastgelegd.”** Even daarboven staat bij 1.1 **“Medio 2023 wordt de RES Twente 2.0 vastgesteld.** De procedure van de milieueffectrapportage zal worden doorlopen om de gevolgen van de keuzes die in de RES 2.0 wordt gemaakt in beeld te brengen.”

Bezwaar: Tegenstrijdigheid in tekst

Wordt eerst gesteld dat een MER nodig is als onderbouwing voor besluiten in de RES 2.0, even later staat er dus dat de MER zal worden doorlopen om de gevolgen van de keuzes die in de RES 2.0 zijn gemaakt in beeld te brengen.

Zie ook 5.4.

In hoofdstuk 6 – Proces en vervolg – staat opnieuw dat deze NRD de start vormt van de MER-procedure voor de RES 2.0 en de MER op basis van deze NRD wordt opgesteld en gepubliceerd samen met de RES Twente 2.0.

Bezwaar: De RES Twente 2.0 wordt vastgesteld vóórdat de MER is afgerond en kan dus niet dienen als onderbouwing voor besluiten van de RES Twente 2.0.

Lokaal
belang
voorop

Fractiesecretariaat

Inge Oort
Enschedeestraat 20
7582 AG Losser
06-33058689
Ingeoort@losser.com

Fractievoorzitter

Harold Sligman
Lijsterbesstraat 20
7581 XT Losser
06-46295290
Harold.sligman@gmail.com

e-mail:

info@burgerforum.com

Website:

www.burgerforum.com

De windturbinebepalingen van de landelijke overheid worden pas het eerste kwartaal 2024 verwacht, zo liet minister Jetten weten. De afstandsnormen moeten dus ook nog bepaald worden. De uitkomsten daarvan zijn nog onzeker. Dus is er geen basis waarop besluiten genomen kunnen worden.

Diverse onderzoeken zijn nog niet afgerond. Wij wijzen in dit verband nadrukkelijk op het voorzorgsprincipe. Er wordt bij berekeningen nog steeds uitgegaan van gemiddelden en niet van piekbelasting. Duidelijk is geworden dat die piekbelastingen voor omwonenden wel degelijk gezondheidseffecten hebben. Gedegen wetenschappelijk onderzoek is nodig om hier een goed beeld van te krijgen en tót de resultaten op tafel liggen is het onverantwoord om verder te gaan met de bouw van windturbines.

Bezwaar: Zolang de windturbinebepalingen niet zijn vastgesteld moeten windprojecten stilgezet worden/

Zolang (lopende) onderzoeken niet hebben aangetoond dat er geen sprake is schadelijke effecten op de volksgezondheid in welke vorm dan ook moeten windprojecten uitgesteld worden.

Zolang (lopende) onderzoek naar de effecten op natuur en milieu niet zijn afgerond moeten alle windprojecten uitgesteld worden.

Van RES Twente 1.0 naar RES Twente 2.0 / Totstandkoming RES Twente 1.0

Een afvaardiging van Burgerforum heeft alle bijeenkomsten die georganiseerd zijn voor raadsleden bijgewoond en constructief meegedacht en inbreng gegeven. Wij hebben echter moeten constateren dat er weliswaar inbreng mogelijk was, maar wij hier weinig tot niets van terug hebben gezien in de RES 1.0.

Onze rol -zo werd ook gesteld- was meer het ophalen van informatie, onze inwoners informeren en de boodschap overbrengen die al in grote lijnen op papier stond.

Daarnaast werd ook de verhouding zon : wind tussentijds gewijzigd en omgewisseld naar 60 % wind op 40% zon en dan bij voorkeur geclusterd. Met als argument dat dit minder (maatschappelijke) kosten met zich mee zou brengen. Deze verhouding werd gebracht als streven / richting en zou zeker nog niet vast liggen. Dat kwam allemaal later nog.

De RES 1.0 werd ook gepresenteerd als strategisch koersdocument dat in de toekomst nog aangepast zou kunnen worden, afhankelijk van wat de komende jaren nog komt aan innovatieve ontwikkelingen of alternatieve vormen van groene energie.

Ook werd gesteld dat draagvlak leidend zou zijn.

Burgerforum kon gezien de inhoud en bijbehorende procesafspraken niet haar commitment uitspreken voor het definitieve voorstel van de RES 1.0. Een reden om tégen te stemmen was ook het ontbreken van burgerinbreng.

Bezwaar: Wij zijn van mening dat een op deze wijze tot stand gekomen RES 1.0 in feite niet als basis genomen kan en mag worden voor de RES Twente 2.0 en voor deze NDR.

2.2. Kern RES Twente 1.0

Doel is het aardgasvrij maken van woningen voor 2030.

Dit is onrealistisch, onhaalbaar en onbetaalbaar. De circa 60 proeftuinen (vanaf 2018) in Nederland laten zien dat het aardgasvrij maken van wijken een moeizaam traject is en veel projecten kunnen als mislukt aangemerkt worden. En dit terwijl er vanuit het Rijk veel geld voor beschikbaar is gesteld.

Onderzoek naar de kosten van aardgasvrij maken van 9 referentiewoningen in de gemeente Losser liet zien dat de kosten van 26.424,- euro opliepen tot 49.674,- euro met een gemiddelde van in de 40.000 euro per woning (prijspeil 2021). Daarmee onbetaalbaar voor het overgrote deel van onze inwoners.

Bezwaar: Doel halen in 2030 is onrealistisch, onhaalbaar en voor de inwoners onbetaalbaar. Wij stellen voor geen deadline van 2030 aan te houden alvorens helder is dat deze transitie voor burgers kostenneutraal kan worden doorgevoerd.

2.3 Besluiten RES Twente 2.0 zoekgebieden / Extra inzet windenergie

Bezwaren: De extra insteek op windenergie is gebaseerd op tijdsdruk om doelen te halen. Wij zijn van mening dat de energietransitie gebaat is bij zorgvuldige procedures en het uitgangspunt draagvlak niet losgelaten mag worden. Draagvlak zou leidend zijn is ons altijd voorgehouden.

In onze ogen zou de verkenning van het college van Rijksadviseurs "Via Parijs" leidend moeten zijn. Daarin wordt geadviseerd windmolens te plaatsen daar waar ze het meest rendement opleveren en de minste "landschapspijn" ontstaat. In ons waardevolle nationaal Landschap horen windmolens niet thuis.

Locatie windproject De Lutte

Bezwaar: Onduidelijk is ook nog welke argumenten ten grondslag hebben gelegen om De Lutte alsnog als locatie mogelijk te maken, terwijl dit in eerste instantie -in onze ogen terecht- door de provincie afgewezen werd als zoeklocatie.

3.2. Beleid in ontwikkeling

In de nieuwe omgevingsvisie Overijssel Omgevingseffectrapportage (OER fase 1) wordt gesproken over de voordelen van grootschalige, geclusterde energie-opwek.

Bezwaar: Als kanttekening hierbij dat lokaal slechts beperkt meegeprofiteerd kan worden. Als gesproken wordt over een tekort aan draagvlak, dan is hiervan inderdaad sprake bij dit soort grootschalige projecten waar de inwoners alleen de lasten hebben en lokaal eigendom bitter weinig "lokaal" voordeel oplevert.

Bezwaar: Een heldere, goed te controleren omschrijving van de eisen voor lokaal voordeel zou een voorwaarde moeten zijn bij grootschalige projecten.

3.3. Gemeentelijke plannen

Bij de stand van zaken windbeleid staat bij Losser nog dat er een concept windbeleid ligt. Losser zal echter geen windbeleid vaststellen.

Bezwaar: Hierbij ontbreekt dus de opmerking dat Losser geen windbeleid zal vaststellen.

3.4 Stand van zaken najaar 2022 en ontwikkelingen

Er wordt op een kaart aangegeven waarmee verwarming van woningen met aardgas vervangen gaat worden per buurt in Twente.

Voor de gemeente Losser staat hier grotendeels “all electric” en alleen voor de noordelijke punt “restwarmte”.

Inmiddels is duidelijk geworden dat in de gemeente Losser all electric voor heel veel woningen geen haalbare kaart is.

Bezwaar: De kaart moet aangepast worden op realistische mogelijkheden.

Het elektriciteitsnetwerk van de gemeente Losser laat een knelpunt zien na 2025.

Bezwaar: Gezien de enorme toename van zonnepanelen en warmtepompen vragen wij ons af hoe realistisch dit is en of dit knelpunt niet eerder bereikt zal zijn.

3.5. Vertrekpunt onderzoek MER is de doelstelling van de RES Twente verhouding wind/zon van 60/40 -> **Bezwaar:** zie eerdere opmerkingen.

4. Reikwijdte van het MER

MER voor de RES Twente 2.0 richt zich de onderzoeksvraag wat de meest geschikte locaties voor grootschalige opwek van windenergie in de regio Twente is.

Bezwaar: Zie eerdere opmerking over nog lopende onderzoeken die van wezenlijke invloed zijn op wel of niet plaatsing van windmolens en de voorwaarden daarvoor.

4.3.1. Uitsluitingsgebieden grootschalige windprojecten

Bezwaar: N.a.v. de opmerking dat bepaalde randzones van het Nationaal Landschap Twente niet meer uitgesloten zijn en daar nu een ja, mits benadering geldt merken wij op dat daaronder geen grondige onderbouwing ligt waarom die randzones niet meer uitgesloten zijn,

Te corrigeren: Er staat verder: Zie ook paragraaf V -> Fout, verwijzingsbron niet gevonden.

5. Beoordelingskader

Bij het beoordelingskader 5.1 wordt ook maatschappelijke acceptatie als onderdeel vermeld, terwijl dit eerst “draagvlak” was.

Bezwaar: Niet wordt vermeld wat onder maatschappelijke acceptatie verstaan wordt. Wanneer is er sprake van maatschappelijke acceptatie. Aan welke voorwaarden moet dan voldaan zijn? Hoe wordt dit gemeten?

5.4. Maatschappelijke acceptatie en gezondheid

Hierbij wordt bepaald hoe hinder van geluid en laagfrequent geluid, lichtschittering en slagschaduw en onveiligheid doorwerken op de gezondheid.

Daarin wordt een onderzoek van de RIVM van juli 2021 aangehaald.

Bezwaar: Er zijn ook andere wetenschappelijke onderzoeken op dit gebied. Het is in onze ogen noodzakelijk brede wetenschappelijke onderzoeken te betrekken bij de MER in het kader van het voorzorgsprincipe.

Daarbij ook onderzoek naar het gebruik van materiaal en slijtage daarvan waardoor giftige stoffen vrij kunnen komen.

6.3 MER-plicht en MER-beoordelingsplicht

Bezwaar: Tabel 6 is onduidelijk en onoverzichtelijk, er wordt gesproken over windturbines in aantallen ! Onduidelijk is hoogte / vermogen.

Tot zover onze zienswijze.

Wij zijn benieuwd naar uw reactie op onze zienswijze en tekenen met vriendelijke groeten,

Fractie Burgerforum
Harold Sligman, fractievoorzitter

i.o. Lies ter Haar, portefeuillehouder en opsteller brief